

Infrastruktura in domače trošenje v ospredju tudi v regiji

Trgi bivše Jugoslavije v najboljši kondiciji v desetletju.

Bojan Ivanc

Hrvaška: zadeva Agrokora (začasno) ohladila investicije

V zadnjem četrtletju je hrvaška gospodarska rast nekoliko opešala (+2,2 % sezonsko prilagojeno), predvsem zaradi manjšega črpanja kohezijskih sredstev in učinka manjših investicij v zasebnem sektorju zaradi Agrokora. Obseg novih podjetniških posojil je med 2. in 3. četrtletjem 2017 upadel za četrtno. Kljub odlični turistični sezoni se je izvoz povečal v zadnjem četrtletju le za 3,6 %, uvoz pa kar za 6 %. Potrošnja gospodinjstev je zrasla za 3,4 %, podpirale so jo rastoče plače, zaposlenost, nižje varčevanje in živahnejša kreditna dejavnost gospodinjstev. V 2017 je bila gospodarska rast 2,8 %, kar je nekoliko manj kot v 2016 (3,2 %). Optimizem v industriji je na najvišjem nivoju v desetletju, industrijska proizvodnja pa bo v 1. četrtletju po oceni zrasla med 5 in 6 %.

Srbija: mrzla zima in Fiat zahtevala svojo ceno

Gospodarstvo Srbije se je v 2017 okrepilo manj od pričakovanj (+1,9 %), kar je posledica ene najbolj hladnih zim v desetletju in številnih ustavitve proizvodnje v Fiatovi tovarni. Investicije so se v zadnjem četrtletju okrepile za 12 % in naj bi prispevale k večjemu izvozu, saj je investiralo več tujih investorjev. Največje tuje investicije prihajajo od vlagateljev iz izvornih držav (Italija, ZDA, Avstrija in Grčija). Letos naj bi se srbsko gospodarstvo okrepilo za 3,5 %, predvsem zaradi rasti trošenja domačih gospodinjstev, povpraševanja po izvoznem blagu iz Srbije in večjega trošenja države. Med večjimi državnimi investicijami je 2,5 milijarde evrov velik posel izgradnje železnice in cest. Industrijska proizvodnja naj bi se v letošnjem letu povečala med 6 in 8 %.

BiH: EBRD svež denar za ceste v zameno za reforme

V BiH so podpisali memorandum o sodelovanju z EBRD, ki naj bi vladi omogočil izboljšanje pravnega okolja, javnih nabav in transparentnosti v javnem in zasebnem sektorju. V zameno naj bi EBRD ponudil 700 milijonov evrov posojila (4,4 % BDP) za izgradnjo koridorja Vc, ki naj bi se gradil v 2018-2020. Koridor bo izboljšal povezanost BiH z zahodnimi trgi ter pritegnil tuje investitorje. Moody's je potrdil bonitetno oceno BiH na B3 (stabilni obeti). Država ni veliko zadolžena (43 % BDP), a financiranje še vedno pretežno zagotavljajo mednarodne organizacije. Letos naj

bi se nominalni izvoz povečal za 400 milijonov evrov, uvoz pa za 500 milijonov evrov.

Makedonija: EU vabi, vendar s pogoji

Decembrsko srečanje visokih predstavnikov EU in Makedonije je minilo v znamenju večje želje EU pri podpori članstvu države. Pogoj je tudi večji nadzor nad delovanjem tajnih služb in javne administracije kot tudi spravljeviši odnos do aktualne opozicije. Realna gospodarska rast je bila po prvi oceni makedonskega statističnega urada simbolična, pri čemer se je zasebna potrošnja povečala za 2,9 %, javna znižala za 1,5 %, investicije pa za 4,5 %. Svetovna banka napoveduje Makedoniji 3,2-odstotno rast v letu 2018 in skoraj 4-odstotno v 2019.

Črna Gora: višanje davkov in nižanje plač javnih uslužbencev

Črnogorsko gospodarstvo se je lani okrepilo za 4,2 %, predvsem kot posledica višje domače potrošnje, investicij (avtocesta Bar-Boljare) in ugodne turistične sezone. Število zaposlenih se je lani povečalo za okoli 3,5 %. V juniju 2017 so ukinili doživljenjsko rento za matere s 3 ali več otroci, saj je ustavno sodišče ugotovilo elemente proti-ustavnosti, pred tem se je v 2016 zaradi tega znižalo število zaposlenih žensk. V 2017 so se plače v javnem sektorju znižale za 8 % (leto prej dvignile za 10 %), napredovanja so zamrzili do leta 2019. DDV so z začetkom 2018 dvignili z 19 na 21 % in povišali trošarine na tobak, alkohol in sladke pijače. Gospodarska rast naj bi v naslednjih dveh letih vztrajala pri 2,7 %.

Kosovo: samo vsak tretji s službo

Gospodarska rast na Kosovu je bila lani okoli 4,4 %, v naslednjih dveh letih naj bi se zvišala na okoli 4,8 %. Lani so jo poganjale investicije (koridor 6). Višje cene za svinec in nikelj ugodno vplivajo na izboljšano dinamiko pri izvozu. Lani je nastalo okoli 8 % novih delovnih mest, a je bil delež teh v celotni populaciji precej nizek (30 %). Primanjkljaj tekočega računa plačilne bilance je bil okoli 10 % BDP, saj se je močno povečal uvoz kapitalnih dobrin za izgradnjo infrastrukture. Glavni tuji investitorji so Nemci, Švicarji in Avstrijci, velik del primanjkljaja na tekočem računu pokrijejo tudi s transferji gostujočih delavcev v evropskih državah.gg